

Sygn. akt V CZ 29/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku J. K.
przy uczestnictwie A. K., reprezentowanego przez opiekuna prawnego B. K.
o dział spadku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 23 czerwca 2016 r.,
zażalenia uczestnika na postanowienie Sądu Okręgowego w B.
z dnia 3 marca 2016 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem, Sąd Okręgowy w B. odrzucił skargę kasacyjną uczestnika A. K. od postanowienia tego Sądu z dnia 5 listopada 2015 r.

W uzasadnieniu wskazał, że jakkolwiek uczestnik w skardze kasacyjnej określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 199 000 zł, to jednak nie można uznać jej za właściwą. Wszak kwota 199 000 zł odpowiada wartości całego dzielonego spadku, w sytuacji gdy udziały uczestnika i wnioskodawcy są równe. Zatem wartość udziału uczestnika odpowiada kwocie 99 500 zł. W wyniku działu spadku wnioskodawca otrzymał w naturze nieruchomości o wartości 28 200 zł, zaś uczestnik uzyskał nieruchomości o wartości 170 800 zł. W konsekwencji od uczestnika na rzecz wnioskodawcy została zasądzona dopłata w kwocie 71 300 zł, pomniejszona o kwotę 850,74 zł z tytułu spłaconego przez uczestnika długu spadkowego.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż w apelacji uczestnik określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 71 300 zł. W tej sytuacji, skoro w wyniku jego apelacji zasądzona od niego przez Sąd Rejonowy dopłaty została obniżona tylko o kwotę 850,74 zł, to wartość jego interesu wynosi 70 874,63 zł. Poza tym, gdyby nawet odnieść wskazaną przez uczestnika w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia do wniosków apelacji (uczestnik wnosił o przyznanie mu także działki nr 1311/13 o wartości 3 472 zł), to wartość jego interesu prawnego odpowiadałaby co najwyżej kwocie 74 347 zł (70 874,63 zł + 3 472 zł), a to czyni jego skargę kasacyjną niedopuszczalną w świetle art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.

W zażaleniu uczestnik domaga się uchylenia powyższego postanowienia. Zarzucił naruszenie art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., przez błędne uznanie iż skarga kasacyjna jest niedopuszczalna z uwagi na okoliczność, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł, podczas gdy w ramach wniesionej skargi kasacyjnej uczestnik kwestionuje postanowienie zapadłe w sprawie co do istoty sprawy oraz podnosi zarzut nieważności całego postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sprawach działowych w razie zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy, wartość przedmiotu sporu wyznacza nie wartość całego dzielonego majątku, ale wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego dotyczy środek odwoławczy i z reguły nie może przekraczać wartości udziału przysługującego skarżącemu uczestnikowi, chyba że podważa on zasadę podziału, objęcie lub nieobjęcie orzeczeniem poszczególnych rzeczy lub praw albo rozliczenia nakładów. Wówczas wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa niż wartość jego udziału (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ.).

Co do zasady, w tego rodzaju sprawach wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest - jak trafnie wywodzi Sąd Okręgowy - wiążąca dla sądu drugiej instancji ani Sądu Najwyższego i podlega weryfikacji na podstawie akt sprawy w kontekście podniesionych w skardze zarzutów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., II CZ 76/15, nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Stosownie do art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., w sprawach o dział spadku, skarga kasacyjna nie jest dopuszczalna jeśli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 150 000 zł.

W skardze kasacyjnej uczestnik określił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 199 000 zł, która odpowiada ustalonej przez Sądy obu instancji wartości całego dzielonego spadku. Zakwestionował w całości orzeczenie Sądu drugiej instancji i poprzedzające go postanowienie Sądu pierwszej instancji, zarzucając nieważność całego postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Zarzucił też naruszenie prawa materialnego (art. 156 k.r.o. w zw. z art. 175 k.r.o.), z tej przyczyny, że reprezentujący go opiekun nie miał zgody sądu opiekuńczego na składanie oświadczeń w przedmiocie sposobu podziału majątku spadkowego (k. 461- 467).

Kontrola wartości przedmiotu zaskarżenia ma charakter formalny i nie może być powiązana z merytoryczną oceną podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów. Skarga kasacyjna uczestnika w związku ze sformułowanym zarzutem nieważności jest wymierzona przeciwko całości orzeczenia sądu drugiej instancji, a także orzeczenia sądu pierwszej instancji, czego odzwierciedleniem jest

wskazany w niej zakres zaskarżenia oraz wnioski, a także zakwestionowanie zasady podziału. Zatem z formalnoprawnego punktu widzenia brak jest podstaw do określenia wartości przedmiotu zaskarżenia w innej wysokości, aniżeli wskazana w skardze kasacyjnej.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

db.